

Санюк Д.А.

ВЫЗВАЛЕННЕ ВЁСКИ АЗЯРАНЫ Ў ГАДЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ: УДАКЛАДНЕННЕ ДАДЗЕННЫХ АБ ЗАГІНУЎШЫХ ВОІНАХ

Навуковы кіраўнік: ст. выкладч. Малчанаў П.Ю.

*Кафедра філасофіі і паліталогіі з курсам павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі
Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, г. Мінск*

Актуальнасць. Беларусь заплаціла жахлівую цану за перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне — мільёны загінуўшых падчас карных аперацый, бамбардзіровак і масавых расстрэлаў, спаленыя вёскі, зніклыя сем'і. Але за вялікай лічбай стаяць канкрэтныя лёсы, імёны, гісторыі. У гэтым кантэксце асаблівую значнасць набывае вывучэнне мясцовай ваеннай гісторыі. У вёсцы Азяраны знаходзіцца Брацкая магіла і мемарыяльная пліта, на якой выбіты прозвішчы воінаў-вызваліцеляў. Але іх лёсы да гэтага часу не поўнасьцю высветлены. Таму удакладненне дадзеных аб загінуўшых воінах з'яўляецца значным унёскам у вывучэнне ваеннай гісторыі Тураўшчыны і спрыяе захаванню гістарычнай памяці і праўды аб падзеях Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі.

Мэта: удакладненне дадзеных аб загінуўшых воінах, якія вызвалілі вёску Азяраны ў гады Вялікай Айчыннай вайны, чые імёны выбіты на мемарыяльнай пліце Брацкай магілы.

Матэрыялы і метады. Даследаванне праводзілася на аснове звестак з Пермскага дзяржаўнага архіва сацыяльна-палітычнай гісторыі. Выкарыстоўваліся інтэрнэт-рэсурсы, такія як сайты "Памяць народа" і "Подвиг народа". Праводзіўся пошук кантактаў родных загінуўшых з дапамогай пошукавых груп. Сістэматызацыя матэрыяла ажыццяўлялася шляхам выкарыстання гісторыка-генетычнага і гісторыка-параўнальнага метадаў.

Вынікі і іх абмеркаванне. На мемарыяльнай пліце Брацкай магілы ў вёсцы Азяраны выбіта 280 імён загінуўшых салдат. У прыватнасці, на дадзенай пліце значыцца імя Гарбуноў Міхаіл Фёдаравіч, ураджэнец Пермскага краю. Згодна звесткам інтэрнэт-сайта "Память народа" ў 1944 годзе Гарбуноў Міхаіл Фёдаравіч загінуў. Інфармацыя сайта "Подвиг народа" сведчыць аб тым, што яго ўзнагародзілі за бой у Азяранах у 1947 годзе, а пасля вайны ён працаваў у калгасе пажарнікам. Каб удакладніць гэтыя супярэчлівыя дадзеныя, быў зроблены запыт у Пермскі дзяржаўны архіў сацыяльна-палітычнай гісторыі. З дапамогай пашуковай групы з горада Магілёва былі знойдзены кантакты пляменніцы Міхаіла Фёдаравіча Валянціны Гарбуновой, якая расказала, што яе дзядзька сапраўды вярнуўся дадому восенню 1944 года, без нагі, пасля доўгага лячэння ў шпіталі. З яе слоў, Міхаіл Фёдаравіч успамінаў сакавік 1944 года (вызваленне вёскі Бечы) так: "Бой быў страшны, фашысты абстрэльвалі нас с грамат, выбухі, крыкі... Снарад узарваўся побач. Адчуў моцны боль у назе, як аказалася пазней яе адарвала вышэй калена. З апошніх сіл папоўз у бок будынка, які цудам уцалеў. Калі ўсё скончылася, пачалі збіраць параненых. Мяне ж палічылі мёртвым, бо раны былі страшнымі..." Пасля вайны ў яго нарадзілася чацвёрта дзяцей, у 1947 годзе ён быў узнагароджаны Ордэнам Айчыннай вайны II ступені. Памёр Міхаіл Фёдаравіч у 1980 годзе. Імя на помніку з'явілася памылкова, але праз гэту памылку мы высветлілі лёс воіна, які ахвяраваў жыццём дзеля вызвалення вёскі Азяраны. На падставе знойдзенных дадзеных настаўніцай Азяранскай сярэдняй школы Хвасцянок Аленай Мікалаеўнай быў падрыхтаваны артыкул "Ён пабываў у Брацкай магіле" ў газету "Новае Палессе". У ходзе даследавання знойдзены яшчэ 15 імён загінуўшых салдат, якія памылкова значацца на Брацкай магіле, 30 імён, якія не значацца на магіле і 2 невядомых імён салдат, якія вызвалілі вёску Азяраны.

Высновы. Даследаванне паказала, што на мемарыяльнай пліце ў вёсцы Азяраны ёсць памылковыя імёны загінуўшых, у тым ліку Міхаіла Фёдаравіча Гарбунова, які на самой справе выжыў. Было выяўлена 15 памылковых імёнаў, 30 адсутных і 2 невядомыя асобы, якія ўдзельнічалі ў вызваленні вёскі. Гэта падкрэслівае неабходнасць удакладнення інфармацыі і ўшанавання памяці ўсіх герояў.